

Avalent>Kohtuasja algatamine>Kus ja kuidas?>Kuidas algatada kohtuasja? Kuidas algatada kohtuasja?

Slovakkia

1 Kas ma pean kindlasti kohtusse pöörduma või on ka muid võimalusi?

Vt ka teabeleht „Vaidluste alternatiivsed lahendused – Slovakkia“.

Kõiki vaidlusi ei pea tingimata lahendama kohtus. Pooled peaksid kõigepealt püüdma asja rahumeelselt lahendada ja jõuda kompromissile. Teine võimalus on lahendada vaidlus lepitusmenetluse teel. Lepitus on kohtuväline menetlus, mille käigus selles osalevad isikud lahendavad oma lepingulisest või muust õigussuhetest tuleneva vaidluse lepitaja vahendusel. On soovitav, et pooled pöörduksid kohtusse alles siis, kui nad on ammendanud kõik alternatiivsed vaidluste lahendamise meetodid, või juhul, kui eesmärk on täpselt kindlaks määrata poolte roll, õigused ja vastastikused kohustused.

Teataval vahekohtumenetluse seaduses (*zákon o rozhodcovskom konaní*, muudetud kujul) sätestatud tingimustel võib vahekohus lahendada järgmisi vaidlusi:

- riigisisestest ja rahvusvahelistest kaubandus- ja tsiviilõiguslikest suhetest tulenevad omandivaidlused, kui vahekohtumenetlus toimub Slovaki Vabariigis;
- riigisiseste ja välisriigi vahekohtulahendite tunnustamine ja täitmine Slovaki Vabariigis.

Kui kohtumenetluse esemeks olev vaidlus kuulub vahekohtumenetluse seaduse kohaldamisalasse, võivad menetlusosalised kohtus või kohtuväliselt kokku leppida, et nad jätkavad vaidluse lahendamist vahekohtumenetluse teel. See kokkulepe peab sisaldama vahekohtukokkulepet. Sellise kokkuleppe esitamine kohtule on võistleva tsiviilkohtumenetluse seadustiku (*Civilný sporový poriadok*) kohaselt samaväärne hagi tagasivõtmise ja kostja nõusolekuga selle tagasivõtmisega.

2 Kas kohtusse pöördumiseks on määratud tähtaeg?

Võistleva tsiviilkohtumenetluse seadustiku kohaselt õigus aegub, kui seda ei kasutata seaduses ettenähtud tähtaja jooksul. Hagi esitamise tähtajad olenevad kohtuasjast.

Kohustuslikud aegumistähtajad on sätestatud seaduses. Üldine aegumistähtaeg on kolm aastat, mis algab hetkest, mil õigust saab esimest korda kasutada. Kohus võtab nõudeõiguse aegumist arvesse ainult võlgniku ettepanekul. Kui võlgnik esitab õiguse aegumise vastuväite, ei saa võlausaldajale aegunud õigust anda.

3 Kas ma pean pöörduma selle liikmesriigi kohtusse?

Vt teabeleht „Kohtualluvus – Slovakkia“.

Kohtute pädevus teatavaid kohtuasju lahendada on sätestatud Euroopa Liidu õigusaktides (määrustes), rahvusvahelistes mitme- või kahepoolsetes lepingutes ja nende puudumisel riiklikes kollisiooninormides.

Slovakkia kohtute pädevust reguleerivad eeskirjad on riiklikul tasandil sätestatud seaduses nr 97/1963 rahvusvahelise era- ja menetlusõiguse kohta (*Zákon č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom*). Üldreegli kohaselt allub vaidlus Slovakkia kohtutele, kui hagiavaldus (nõue) on suunatud sellise isiku vastu, kelle elukoht või registreeritud asukoht või omandiõiguste korral vara asukoht on Slovaki Vabariigis. Täiendavates sätetes on täpsustatud, millistel tingimustel allub kohtuasi Slovakkia kohtutele. Lepinguliste suhete korral saavad pooled kohtualluvuse kindlaks määrata vastastikusel kokkuleppel. Teatavates küsimustes on Slovaki kohtutel ainupädevus (nt menetlustes, mis puudutavad kinnisasjaga seotud asjaõigusi, Slovaki Vabariigis asuva kinnisasja üürimist või rentimist, või menetlustes, mis on seotud patentide, kaubamärkide, disainilahenduste ja muude õiguste registreerimise või kehtivusega).

4 Kui jah, siis millisesse kohtusse pean ma selles liikmesriigis enese ja vastaspoole elukohast või muudest kohtualluvuse kriteeriumidest lähtuvalt pöörduma?

Vt teabeleht „Kohtualluvus – Slovakkia“.

Võistleva tsiviilkohtumenetluse seadustiku kohaselt kuulub asi selle isiku (kostja) üldise kohtualluvuse järgse üldkohtu pädevusse, kelle vastu hagi on esitatud, kui ei ole sätestatud teisiti. Üksikisiku (kodaniku) üldise kohtualluvuse järgne üldkohus on kohus, kelle tööpiirkonnas on tema alaline elukoht, ja kui tal ei ole alalist elukohta, siis kelle tööpiirkonnas ta parasjagu elab. Juriidilise isiku üldise kohtualluvuse järgne üldkohus on kohus, kelle tööpiirkonnas on tema registreeritud asukoht, ja välisriigi juriidilise isiku korral kohus, kelle tööpiirkonnas asub juriidilise isiku organisatsiooniline üksus. Riigi üldise kohtualluvuse järgne üldkohus on kohus, kelle tööpiirkonnas nõutava õiguse aluseks olnud asjaolud aset leidsid. Kaubandusajades on üldkohus kohus, kelle tööpiirkonnas on kostja registreeritud asukoht, ja kui tal ei ole registreeritud asukohta, siis kohus, kelle tööpiirkonnas on tema tegevuskoht. Kui kostjal ei ole tegevuskohta, on sel juhul üldkohtuks kohus, kelle tööpiirkonnas on kostja elukoht.

5 Millisesse kohtusse pean ma selles liikmesriigis pöörduma, arvestades hagi eset ja haghinda?

Vt teabeleht „Kohtualluvus – Slovakkia“.

Sisulise pädevuse kindlaksmääramise üldreegel on sätestatud võistleva tsiviilkohtumenetluse seadustiku §-s 12. Esimeses astmes on üldjuhul pädev ringkonnakohus (*okresný súd*). Piirkonnakohus (*krajský súd*) lahendab asju esimeses astmes ainult erijuhtudel, nt kolmanda riigi või diplomaatilise puutumata ja eesõigustega isikutega seotud vaidluste korral, kui vaidlus kuulub Slovaki Vabariigi kohtute pädevusse. Seadusega nr 371/2004 Slovaki Vabariigi kohtute asukohtade ja tööpiirkondade kohta (*Zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodech súdov Slovenskej republiky*) reguleeritakse registrikohtute, pankroti- ja kokkuleppekohtute, käskveksli- ja tšekikohtute, tööstusomandi kaitse ja ebaõiglase konkurentsi eest kaitsmisega seotud asju lahendavate kohtute, börsitehingutega seotud asju menetlevate kohtute, alaealiste hoidusega seotud küsimuste eest vastutavate kohtute ja majanduslike raskuste korral menetlusabi eest vastutavate kohtute pädevust.

Nõude suurus ei mõjuta seda, millise Slovaki Vabariigi kohtu alluvusse asi kuulub.

6 Kas ma võin ise hagi esitada või pean ma kasutama vahendajana advokaati?

Advokaadi kasutamine ei ole Slovaki Vabariigis tsiviilkohtumenetluses kohustuslik.

Seadus nõuab advokaadi kasutamist teatavat liiki menetlustes, nt pankrotiasjades, konkurentsi kaitse, ebaausa konkurentsikäitumise, intellektuaalomandi õiguste ja erakorraliste kaebustega seotud menetlustes (võistleva tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 420).

7 Kui ma soovin algatada kohtuasja, siis kellele ma oma hagiavalduse esitan: kohtu registratuuri, kantseleisse või muule haldusasutusele?

Võistleva tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 125 kohaselt võib hagiavalduse esitada üksnes kirjalikult, kas paberil või elektrooniliselt. Elektrooniliselt esitatud hagiavaldus tuleb esitada hiljem 10 päeva jooksul paberil, muidu ei võeta seda menetlusse. Paberil hagiavaldus tuleb esitada nõutavas arvus eksemplarides.

8 Mis keeles võin ma hagiavalduse esitada? Kas ma saan seda suuliselt teha või peab see olema kirjalikus vormis? Kas ma võin selle saata faksiga või elektronpostiga?

Kuna pooled on tsiviilkohtumenetluses võrdsed, ei pea hagiavaldust esitama slovaki keeles. Pooltel on õigus kasutada kohtus oma emakeelt või muud neile arusaadavat keelt. Kohus peab neile tagama võrdsed võimalused oma õiguste teostamiseks, st ka kirjaliku ja suulise tõlke. Hagiavalduse võib esitada kirjalikult, kas paberil või elektrooniliselt.

9 Kas hagiavalduse esitamiseks on eraldi vorm või kui ei, siis kuidas pean ma oma avalduse vormistama? Milliseid andmeid peab hagiavaldus sisaldama?

Hagi (hagiavalduse) esitamiseks ei ole kehtestatud vorme.

Üldised nõuded on sätestatud võistleva tsiviilkohtumenetluse seadustiku §-s 127. Hagiavaldus peab olema allkirjastatud ja selles peab olema selgelt märgitud, millisele kohtule see on adresseeritud, kes on selle esitaja, millist küsimust see puudutab ja mida nõutakse. Hagiavaldus tuleb esitada nõutavas arvus eksemplarides ja lisadega nii, et üks eksemplar jääks kohtule ja iga pool saaks ühe eksemplari ja lisad, nagu on nõutav. Kui pool ei esita nõutavat arvu eksemplare ja lisasid, teeb kohus poole kulul koopiad. Kui asi on seotud poolelioleva kohtuasjaga, tuleb esitada ka selle kohtuasja number.

Lisaks üldistele nõuetele peaks hagiavaldus sisaldama poolte või nende esindajate ees- ja perekonnanimesid ja võimaluse korral ka nende sünniaega, telefoninumbrit ja alalise elukoha aadressi; teavet nende kodakondsuse kohta; määravate faktiliste asjaolude kirjeldust ja loetelu tõenditest, millele hageja tugineb, ning hageja selget nõuet. Kui menetluspool on juriidiline isik, tuleb hagiavalduses märkida tema nimi või ärinimi, registrijärgne asukoht ja registrikood, kui see on olemas. Kui menetluspool on välisriigi üksus, siis tuleb hagiavaldusele lisada väljavõtte registrist, milles välisriigi üksus on registreeritud. Kui menetluspool on füüsilisest isikust ettevõtja, tuleb hagiavalduses märkida tema ärinimi, registrijärgne asukoht ja registrikood, kui see on olemas. Kui menetluspooleks on riik, tuleb hagiavalduses märkida riigi nimi ja asjakohane riigiasutus, kes riiki esindab.

Kohtumenetluse paindlikumaks muutmiseks ja menetlusosaliste abistamiseks on Slovaki Vabariigi Justiitsministeeriumi (*Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky*) veebisaidil esitatud valitud hagiavalduste näited (vormid). Neid on võimalik alla laadida ja täita. Vorm näitab hagejale täpselt ära, millised andmed tuleb esitada. Täidetud vormi võib saata allkirjastamata või allkirjastatult kvalifitseeritud e-allkirjaga, mille andmiseks on kasutatud kvalifitseeritud sertifikaati. Kui hageja saadab hagiavalduse kvalifitseeritud e-allkirjata, on ta kohustatud esitama hagiavalduse ka paberil.

10 Kas ma pean tasuma riigilõivu? Kui jah, siis millal? Kas ma pean algusest peale tasuma advokaadikulusi?

Hagilt tuleb tasuda riigilõiv. Riigilõivu peab tasuma hagiavalduse esitaja (hageja), välja arvatud juhul, kui ta on riigilõivu tasumise kohustusest tema palvel või seaduse kohaselt vabastatud. Lõivu suurus on kindlaks määratud seaduses nr 71/1992 kohtukulude ja karistusregistrist väljavõtte tegemise tasude kohta (*Zákon č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov*) sätestatud kohtukulude tariifistikus. Lõivu suurus on kohtukulude tariifistikus esitatud protsendina põhilõivust või kindla summana. Riigilõiv tuleb tasuda hagiavalduse esitamisel. Kui lõivu ei ole õigeks ajaks, st hagiavalduse esitamisel tasutud, nõuab kohus lõivu tasumist kohtu määratud tähtaja jooksul, mis on tavaliselt kümme päeva alates maksenõude kättetoimetamisest. Kui lõivu sellegipoolest määratud tähtaja jooksul ei tasuta, peatab kohus menetluse. Riigilõivu tasumise kohustusega isikut tuleb maksenõudes lõivu tasumata jätmise tagajärgedest teavitada.

Advokaadi kasutamine ei ole Slovaki Vabariigis tsiviilkohtumenetluses kohustuslik.

11 Kas ma saan taotleda menetlusabi?

Vt teabeleht „Õigusabi – Slovakkia“.

12 Mis ajast loetakse minu hagiavaldus ametlikult esitatuks? Kas ma saan ametiasutuselt tagasisidet või kinnituse selle kohta, et minu hagiavaldus on nõuetekohaselt vormistatud?

Hagiavaldus arvatakse esitatuks selle kohtule esitamise kuupäevast alates. Kohus väljastab hagejale kinnituse, et tema hagiavaldus on esitatud ja kohturegistrisse kantud.

13 Kas mulle antakse täpset informatsiooni järgnevate sammude kohta (nt kostja vastuse esitamise tähtaeg)?

Kohus palub poolel ebatäpset, ebatäielikku või ebaselget hagiavaldust täiendada või parandada kohtu määratud tähtaja jooksul, mis ei tohi olla lühem kui kümme päeva. Hagiavaldused, mis ei sisalda menetluse algatamiseks nõutavaid andmeid, jätab kohus menetlusse võtmata, kui neid ei parandata või täiendata nõuetekohaselt.

Pooltel ja nende esindajatel on õigus tutvuda kohtuasja toimikuga, teha sellest väljavõtteid, ärakirju ja fotokoopiaid või paluda kohtul neile tasu eest fotokoopiaid teha.

Kohtuistungiks valmistudes toimetab kohus kostjale kätte menetluse algatamise avalduse (hagiavalduse) ja selle lisad. Dokumendid toimetatakse kätte isiklikult ja pooli tuleb nõuetekohaselt teavitada. Kohus saadab kostja seisukoha hagejale viivitamata. Kui kohtuasja laad või juhtumi asjaolud seda nõuavad, võib kohus kostjat kohtumäärusega kohustada asja kohta kirjalikku seisukohta esitama, ning kui kostja ei ole hagiga täielikult nõus, esitama oma vastuses kaitsse jaoks määravad faktilised asjaolud, lisama dokumendid, millele ta tugineb, ja märkima, millised tõendid tema väiteid kinnitavad. Kohus määrab vastuse esitamise tähtaja.

Kui tsiviilkohtumenetluse seadustikus või mõnes eriõigusnormis ei ole sätestatud teisiti, määrab kohus asja lahendamiseks kohtuistungi aja, kuhu ta kutsub pooled ja muud menetlusosalised, kelle kohalviibimine on vajalik.

Viimati uuendatud: 14/01/2019

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.